

CYNGOR SIR

Cofnodion cyfarfod o'r Cyngor Sir a gynhaliwyd yn Siambr Y Cyngor, Neuadd Y Sir, Rhuthun, LL15 1YN Dydd Mawrth, 8 Ionawr 2013 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cyngorwyr Raymond Bartley, Brian Blakeley, Joan Butterfield, Jeanette Chamberlain-Jones, William Cowie, Ann Davies, James Davies, Meirick Davies, Richard Davies, Stuart Davies, Peter Arnold Evans, Hugh Evans, Bobby Feeley, Carys Guy-Davies, Huw Hilditch-Roberts, Martyn Holland, Colin Hughes, Rhys Hughes, Hugh Irving, Alice Jones, Huw Jones, Pat Jones, Geraint Lloyd-Williams, Margaret McCarroll, Jason McLellan, Barry Mellor, Win Mullen-James, Bob Murray, Dewi Owens, Merfyn Parry, Allan Pennington, Arwel Roberts, Gareth Sandilands, David Simmons, Barbara Smith, David Smith, Julian Thompson-Hill, Joe Welch, Cefyn Williams, Cheryl Williams, Eryl Williams a/ac Huw Williams

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (MM), Pennaeth Cyllid ac Asedau (PMc), Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd (RGW), Prif Swyddog Budd-Daliadau (DD) a/ac Gweinyddwr Pwyllgor (SLW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cyngorwyr(wyr) Ian Armstrong, Gwyneth Kensler, Peter Owen a/ac Bill Tasker

Cyn dechrau'r cyfarfod, gofynnodd y Cyngorwydd Joan Butterfield am gael gohirio am awr oherwydd bod dogfen 39 tudalen wedi ei derbyn yn electronig gan yr holl Aelodau, oddi wrth y Pennaeth Cyllid ac Asedau yn fuan cyn dechrau'r cyfarfod. Gofynnwyd am ohriad er mwyn caniatáu i'r Aelodau ddarllen y ddogfen yn drylwyr er mwyn cael trafodaeth lawn ac agored pan fyddai'r eitem yn cael ei thrin ar y Rhaglen – Eitem 6, Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

Awgrymwyd y byddai gohirio am 30 munud yn ddigonol. Cafwyd pleidlais, gyda 21 o blaid a 21 yn erbyn. Cafodd y Cadeirydd y bleidlais fwrw a phleidleisio o blaid gohirio am 30 munud. Gohiriwyd y cyfarfod am 10.15 a.m. ac ail-ddechreuodd am 10.45a.m.

2 DATGAN BUDDIANNAU

NI ddatganwyd unrhyw fuddiannau personol na rhagfarnus.

3 MATERION BRYN FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys dan Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 DYDDIADUR Y CADEIRYDD

Roedd rhestr o ddigwyddiadau dinesig a fynychwyd ar ran y Cyngor gan y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd ar gyfer y cyfnod 20fed Tachwedd 2012 hyd at 18fed Rhafyr 2012 wedi ei dosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Cyfeiriodd y Cadeirydd at y Gwasanaeth Nadolig, a oedd wedi codi £600 ar gyfer amrywiol achosion da, gan gynnwys y gronfa Llifogydd.

PENDERFYNWYD derbyn a chydnabod y rhestr o ddigwyddiadau a fynychwyd gan y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd ar ran y Cyngor.

5 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 4ydd Rhagfyr 2012.

Mewn perthynas â chywirdeb y cofnodion, dywedodd y Cynghorydd R J Davies y cyfeiriwyd ato fel J R Davies yn hytrach nag R J Davies, ar dudalen 12.

Materion yn Codi – gofynnodd y Cynghorydd Meirick Lloyd Davies am esboniad ar y mater a godwyd ar dudalen 6 gan amrywiol Gynghorwyr mewn perthynas â'u hardaloedd eu hunain a oedd wedi dioddef yn ystod y llifogydd yn ddiweddar.

Cadarhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democraataidd y byddai diweddariad ar y mater hwn yng nghyfarfod anffurfiol y Cyngor a oedd i'w gynnal ar 21ain Ionawr 2013.

PENDERFYNWYD yn amodol ar yr uchod, cadarnhau cofnodion cyfarfod y Cyngor a gyhaliwyd ar 4ydd Rhagfyr 2012 fel cofnod cywir.

6 CYNLLUN GOSTYNGIADAU'R DRETH GYNGOR

Roedd copi o'r adroddiad gan y Pennaeth Refeniw a Budd-daliadau ar Gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor wedi ei ddisbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Cyflwynodd y Cynghorydd Hugh Irving, Aelod Arweiniol Cwsmeriaid a Chymunedau, yr adroddiad.

Roedd Deddf Diwygio Lles 2012 yn cynnwys darpariaethau i ddiddymu budd-dal y dreth gyngor ar ei ffurf bresennol ledled y DU. O 31ain Mawrth 2013 byddai budd-dal y dreth gyngor yn dod i ben ac roedd cyfrifoldeb am gymorth gyda'r dreth

gyngor, a'r cyllid a oedd yn gysylltiedig â hynny, wedi ei drosglwyddo i Lywodraeth Cymru. Roedd Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth ag Awdurdodau Lleol yng Nghymru, wedi datblygu cynllun newydd i roddi cymorth gyda'r dreth gyngor yr oedd angen i Awdurdodau Lleol ei fabwysiadu erbyn 31ain Ionawr 2013. O fewn y cynllun roedd dewisiadau lleol ac roedd angen penderfynu ar y rhain hefyd gan y Cyngor llawn.

Adroddodd y Pennaeth Cyllid ac Asedau bod Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r cynllun ar 19eg Rhagfyr 2012 ac roedd holl Gyngorau Cymru wedi eu hysbysu bod yn rhaid cymeradwyo'r cynllun erbyn 31ain Ionawr 2013.

Roedd Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn un elfen o'r Deddf Diwygio Lles a oedd i ddod i rym o Ebrill 2013. Golygai'r cynllun newydd, os oedd unigolyn wedi ei eithrio o dalu'r Dreth Gyngor yn flaenorol, byddant nawr yn cael bil am 10% o fil y Dreth Gyngor.

Roedd Awdurdodau Lleol i ddarparu nifer fechan o elfennau dewisol, tebyg i'r rhai a oedd ar gael dan gynllun presennol Budd-dal y Dreth Gyngor, i ymateb i amgylchiadau lleol gwahanol (cyn belled â bod costau unrhyw amrywiad lleol yn cael eu hariannu'n lleol). Nodwyd yr elfennau dewisol yn llawn yn yr adroddiad.

Roedd y cynllun arfaethedig yn copïo Cynllun Budd-dal presennol y Dreth Gyngor ond gyda'r prif eithriadau canlynol:-

- Dileu ad-daliad ail oedolyn (ar hyn o bryd, os gall unigolyn fforddio talu'r Dreth Gyngor ond roedd yn byw gyda rhywun ar incwm isel, gellid rhoi cymorth i helpu gyda thalu'r Dreth Gyngor).
- Mân newidiadau i lefelau diystyru enillion a chyfalaf.
- Ni fyddai taliadau cynhaliaeth yn cael eu diystyru mwyach, ond dim ond os profwyd bod taliadau cynhaliaeth yn cael eu derbyn.
- Er mwyn cyflawni'r arbedion cyllidebol gofynnol byddai angen gostyngiad o 10% yng nghymorth y Dreth Gyngor a oedd yn daladwy.

Derbyniodd Cyngor Sir Ddinbych £8.3 miliwn tuag at gost y cynllun newydd. Y gwariant a ragwelir ar gyfer 2013/14 oedd rhyw £9.6 miliwn, gan arwain at ddiffyg o ryw £1.3 miliwn. Gallai'r Cyngor ond bilio'r trigolion swm yn cyfateb i ryw £1 filiwn ac felly byddai diffyg o ben i ben o £300,000 a oedd eisoes wedi ei ffactorio o fewn y gyllideb.

Byddai'r Cyngor yn ceisio casglu'r Dreth Gyngor a byddai'n edrych ar sut orau i gefnogi pobl i wneud y taliadau a helpu osgoi cynnydd mewn achosion Llys neu ymyrraeth gan feiliaid.

Byddai hefyd cynnydd yn y nifer o ymholiadau i'r Adran Budd-daliadau, rheoli dyledion/rheolaeth ariannol a chanolfannau cyngor ar les. Roedd Grŵp Diwygio Lles wedi ei ffurfio i gydgyssylltu gweithgareddau a sicrhau y gallai trigolion gael y gefnogaeth berthnasol. Ynghyd ag adrannau perthnasol y Cyngor, roedd y CAB, Siop Cyngor ar Fudd-daliadau a Hawliau Lles wedi eu cynrychioli ar y Grŵp Diwygio Lles.

Ymgwymerwyd ag asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb, a oedd wedi ei ddosbarthu ymlaen llaw.

Anfonwyd dogfen ymgynghori allan ond dim ond un ymateb a dderbyniwyd, gan Gyngor Tref y Rhyl. Ymateb y Cyngor Tref oedd y dylai'r cynllun fod wedi cymryd i ystyriaeth ardaloedd o amddifadiad. Byddai'r ymateb gan Gyngor Tref y Rhyl yn cael ei anfon ymlaen i Lywodraeth Cymru.

I sicrhau bod yr wybodaeth ar y cynllun newydd yn cael ei dosbarthu i'r holl unigolion a effeithiwyd, roedd erthygl tudalen lawn i'w chyhoeddi yn Llais y Sir, ac roedd llythyrau i'w hanfon at bobl a effeithiwyd gan y newidiadau.

Cafwyd trafodaethau maith:-

- Lleisiodd amrywiol Aelodau eu hanghytundeb gyda'r cynllun, sef y Cyngorwyr Joan Butterfield, Brian Blakeley a Colin Hughes.
- Pe na byddai'r cynllun yn cael ei gymeradwyo gan y Cyngor llawn, yna byddai Cyngor Sir Ddinbych yn cael ei orfodi i mewn i gynllun rhagosodedig. Esboniwyd gan Bennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd bod dwy set o reoliadau. Roedd un yn ofyniad am gynllun yn ymgorffori gofynion rhagnodedig i'w fabwysiadu erbyn 31ain Ionawr 2013, er gyda rhai elfennau dewisol, ac roedd yr ail set yn darparu ar gyfer pennu cynllun rhagosodedig heb unrhyw elfennau dewisol lle'r oedd cyngor wedi methu â mabwysiadu cynllun.
- Fel rhan o'r fargen i Lywodraeth Cymru bleidleisio'r cynllun trwodd, roedd yr wrthblaid wedi gofyn am gynnwys cymal machlud, a oedd i fonitro'r cynllun ar ôl 12 mis.
- Byddai taliadau wythnosol yn cael eu cymryd i gynorthwyo unigolion yn hytrach na swm misol mwy, a byddai cardiau talu yn cael eu dosbarthu cyn gynted ag y bo modd. Byddai nifer y sefydliadau lle gellid gwneud taliadau cerdyn hefyd yn cael eu cynyddu.
- Roedd Cyngor Sir Ddinbych yn gweithio'n agos â'r CAB, Hawliau Lles a'r Siop Cyngor ar Fudd-daliadau. Roedd Llywodraeth Cymru wedi rhoi arian i gynorthwyo ar gyfer 12 mis cyntaf y cynllun. Byddai £4.6 miliwn ar gael ledled Cymru, ond nid oedd cyfarwyddyd ar sut y gellid ei ddefnyddio. Roedd Sir Ddinbych eisoes wedi gwario £50,000 i uwchraddio'r system TG ac yn ystyried y posibilrwydd, yn y dyfodol, o gyflogi staff ychwanegol. Roedd Hawliau Lles wedi derbyn cyllid er mwyn cael dau aelod staff ychwanegol i weithio gyda staff rheng flaen.
- Awgrymwyd y dylid gwneud yn glir nad oedd yr Aelodau o blaid y cynllun hwn a'i fod wedi ei orfodi ar yr Aelodau gan y Llywodraeth Ganolog.

Esboniodd y Prif Weithredwr y sefyllfa i'r Aelodau trwy gadarnhau nad oeddynt yn cael cais i bleidleisio o blaid eu cynllun eu hunain. Nid oedd gan Sir Ddinbych ddewis cael cynllun ai peidio. Pe na byddai'r cynllun yn cael ei gymeradwyo, byddai'n mynd trwodd heb yr elfennau dewisol. Roedd pleidleisio yn erbyn y cynllun yn golygu gorfodi cynllun heb elfennau dewisol. Dyma'r sefyllfa gyfreithiol.

Holodd y Cynghorydd Eryl Williams a ellid newid y geiriad yn yr argymhelliad i “cytuno’n anfoddog”, er mwyn ei gofnodi ar gyfer y dyfodol.

Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd y gellid ychwanegu’r geiriad newydd.

PENDERFYNWYD bod yr Aelodau yn anfoddog yn mabwysiadu Cynllun Gostyngiadau’r Dreth Gyngor Cymru Gyfan a’u bod yn ystyried y 4 elfen ddewisol yn y cynllun ac yn cymeradwyo yn unol â hynny.

7 BLAENRAGLEN WAITH Y CYNGOR SIR

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd Flaenraglen Waith y Cyngor, a ddosbarthwyd ymlaen llaw, a chytunodd yr Aelodau bod yr eitemau canlynol yn cael eu cynnwys:-

- Gohirio Cyflwyniad Taith ar gyfer 21ain Ionawr 2013 yng nghyfarfod Briffio’r Cyngor tan ddyddiad yn y dyfodol sydd i’w gadarnhau.
- Byddai Hyfforddiant Gwasanaeth Cwsmeriaid ar gyfer Elodau Etholedig yn digwydd ar 11eg Mawrth 2013 yng nghyfarfod Briffio’r Cyngor.
- Gofynnodd y Cynghorydd Joan Butterfield bod Comisiynydd newydd yr Heddlu yn cael ei wahodd i gyfarfod y Cyngor yn y dyfodol. Cytunwyd gan yr Aelodau bod y gwahoddiad yn cael ei anfon cyn gynted ag y bo modd.
- Gofynnodd y Cynghorydd Alice Jones bod Cyngor Cefn Gwlad Cymru a’r Comisiwn Coedwigaeth a oedd wedi uno yn ddiweddar, yn cael eu gwahodd i gyfarfod y Cyngor yn y dyfodol i esbonio sut byddai’r corff newydd yn gweithio a sut buddai’n cael ei ddefnyddio orau. Cytunwyd gwahodd Cyfarwyddwr Gogledd Cymru, Tim Jones i gyfarfod y Cyngor yn y dyfodol.
- Dywedodd y Prif Weithredwr, mewn perthynas â’r llifogydd, bod dau adroddiad ysgrifenedig wedi eu hanfon at yr Aelodau, un gan y Tîm Gweithredol Corfforaethol ac un gan y Prif Weithredwr. Ar 21ain Ionawr 2013 yng nghyfarfod Briffio’r Cngor, roedd y Prif Weithredwr yn gobeithio diweddarau’r Aelodau ar y sefyllfa ddiweddaraf. Byddai cyflwyniad gan Don Norris, Ymateb mewn Argyfwng, yn esbonio’r materion adfer, ymchwiliadau ac ariannol. Roedd ymchwiliad i ddechrau ar pam roedd y llifogydd wedi digwydd yn Rhuddlan, Llanelwy a Rhuthun. Roedd yr ymchwiliad i’w arwain gan Rebecca Maxwell. Mewn perthynas â’r llifogydd yng Nglasdir, Rhuthun, byddai ymchwiliad annibynnol manwl. Byddai’r ymchwiliadau yn cymryd amser, ond yn y nod oedd adrodd yn ôl mwy na thebyg ym mis Mai gyda’r ymatebion llawn i’r ymchwiliadau.
- Gofynnodd y Cynghorydd Bill Cowie am gael rhoi’r wybodaeth i’r trigolion a oedd wedi eu heffeithio gan y llifogydd a, maes o law, yr adborth o’r ymchwiliadau. Cytunwyd â hyn.

PENDERFYNWYD yn amodol ar yr uchod, cymeradwyo a chydabod Blaenraglen Waith y Cyngor.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.55 a.m.